

Madeleine Dahl

Världsböndagen

- en förebild för utvecklandet av en svenskkyrklig ecklesiologi på feministisk grund?

1. Inledning

Världsböndagen är en rörelse som länge har fascinerat mig, eftersom den innehåller mycket av det som jag anser att en kyrkobilddning bör innehålla; ekumenik, solidaritetstänkande, den lilla gruppen som utgångspunkt, en icke hierarkisk struktur, liturgisk kreativitet, bönen/kommunikationen som viktigaste medel, en tydlig centrerings på Kristus, ett aktivt utbyte av kontextuell information och ett delande av gåvor. Därför förvånar det mig att rörelsen inte är mer uppmärksam i Sverige och i synnerhet då inte i Svenska kyrkan som är det samfund jag bäst känner till. Av denna anledning finns det inget material att tillgå på svenska, varvid jag i detta PM i mestadels utgår från material från Tyskland, där Världsböndagen firas i betydligt större utsträckning. Jag gör först en kortfattad presentation av Världsböndagen varefter jag med hjälp av kurslitteraturen, ett antal artiklar av Ulrike Bechmann och Theresa Bergers bok "Women's ways of worship" försöker utröna om Världsböndagen kan ses som en feministisk ecklesiologisk rörelse. Slutligen gör jag ett litet tankeexperiment angående vilken relevans Världsböndagen kan ha för utvecklandet av Svenska kyrkans ecklesiologi.

2. Världsböndagen - en presentation

2.1. Historik, idé och vision

Världsböndagen är den största världsvida ekumeniska kvinnorörelsen. Dess historia sträcker sig tillbaka till 1887 då Mary Ellen James från den presbyterianska kyrkan i USA tog initiativet till en appell om bön för den inre missionen. Det gällde den nöd som drabbade immigranter från Asien och Europa. Hennes tanke var att bönen skulle vara landets gemensamma syndabekännelse och samtidigt leda till praktisk lindring av nöden. Tre år efter denna appell tog två andra kvinnor, Helen B. Montgomery och Lucy Peabody, initiativet till

en böndag för den yttre missionen. 1919 sammanlänkandes de båda initiativen till en gemensam böndag. 1927 blev den officiell världsböndag och firas sedan dess av vanliga kvinnor från alla konfessioner runt om i världen.¹

Världsböndagens motto är "informerande bön - bedjande handling".² Med informerande bön menas att det land som förbereder bönen/liturgin för året också informerar om kvinnors situation i landet, om det politiska läget, geografiska fakta och annat som kan vara intressant. Dessutom är bönen informerande såtillvida att den ger kunskap om landets konfession och om hur kristendomen gestaltar sig i en viss kultur. Med bedjande handling vill man betona hur nära bön är förbunden med handling. I samband med varje världsböndag samlas pengar in till stöd för olika kvinnoprojekt runt om i världen.³

Visionen är att kvinnor världen över genom Världsböndagen ska kunna stärka sin tro på Jesus Kristus och att de ska finna vägar att nå varandra över konfessionsgränserna. Världsböndagen vill bidra till en ökad förståelse för livssituationer i hela världen och förhindra en isolerad tillvaro. Den vill uppmana till att ta till sig andra människors bekymmer genom att be med och för dem samt att konkret handla. Därutöver vill Världsböndagen stärka kvinnors ansvarstagande i lokala församlingar samt försöka förmå kvinnor att bli medvetna om sina gåvor och använda dem i tjänst för andra.⁴

2.2. Organisation och verksamhet

2.2.1. Internationellt

Världsböndagen firas första fredagen i mars av kvinnor i mer än 170 länder. Temat på liturgierna och från vilket land de ska hämtas bestäms på den internationella kommitténs konferens som hålls vart fjärde år. Den internationella kommittén översätter materialet till engelska och skickar sedan ut det till varje lands nationella kommitté där det översätts till respektive språk. Den nationella kommittén skickar i sin tur ut materialet till lokala kvinnogrupper i sina länder. Dessa förbereder liturgin i sin egen församling. Den första fredagen i mars firas alltså på samma klockslag samma liturgi av otaliga kvinnor på otaliga orter och blir likt en kedja som sträcker sig runt jorden, där varje länk är betydelsefull för helheten.⁵

2.2.2. Nationellt i Sverige och i Tyskland

---

¹ Bechmann 1993:115-116

² Bechmann 1998:311, egen övers.

³ Bechmann 1998:311-312

⁴ Weltgebetstag der Frauen 2001

⁵ Herzstück Bibelarbeit - der Weltgebetstag der Frauen

Världsböndagen administreras i Sverige av den nationella böndagskommittén genom SEK (= Sveriges ekumeniska kvinnoråd). De skickar varje år ut 700 brev till olika församlingar som har anmält sitt intresse. Första fredagen i mars firas Världsböndagen på ca 500 platser runt om i Sverige och ca 500 000:- samlas in till olika stödprojekt för kvinnor världen över.⁶

3. Världsböndagen - tolkad ur ett feministiskt ecklesiologiskt perspektiv

3.1. Den stora och den lilla traditionen

I sin artikel "Kvinnors bidrag till religionsteologin" talar Kajsa Ahlstrand om den stora och den lilla traditionen. Den stora traditionen är den som förs vidare av specialister som oftast är män. Den har sin skriftliga kanon, ett fast panteon och bestämda kultplatser med utomvärldsliga mål. Den lilla traditionen däremot förmedlas främst genom muntliga traditioner och av kvinnor. Den kan ha ett annat panteon än den stora och har olika kultplaster. Målet är primärt inomvärldsligt. Den stora traditionen är den synliga och den lilla är ofta osynlig.⁷

Världsböndagen synes vid första anblick vara en tydlig del av den lilla traditionen. Dess primära syfte i inledningsskedet var att lindra nöden bland människor i det egna landet och sedan i länder världen över, vilket är tydligt inomvärldsligt. Samtidigt poängterar också rörelsen att den vill bidra till att stärka kvinnors relation till Gud, vilket bör betraktas som ett utomvärldsligt mål. Liturgierna som förmedlas har främst sin grund i bibeltexter. Anspelningar på muntliga legender kan förekomma (som t ex när indiankvinnor ville att man skulle be till Moder Jord). Dessa blir dock skriftliga i spridandet av materialet och legitimeras således. Platsen för firandet av Världsböndagen är densamma som firandet av den stora traditionens liturgier; den lokala församlingen. De kvinnor som engagerar sig i rörelsen är oftast inga religiösa specialister, utan vanliga kvinnor som vill dela sin vardag med varandra. Mestadels rör det sig om kvinnor som (fortfarande) har ett starkt band till den egna traditionella kyrkostrukturen. Vad det gäller Världsböndagens synlighet menar Ulrike Bechmann⁸, som är teologie doktor och tidigare samordnare och teologisk sakkunnig vid den tyska världsböndagskommittén, att Världsböndagen för en skuggtillvaro i den feministteologiska diskussionen, medan den i den traditionella teologiska traditionen följaktligen för en helt osynlig tillvaro. Det som finns skrivit om rörelsen är i princip det som dess egna företrädare har producerat. Anledningen till att den feministteologiska forskningen

---

⁶ Intervju med Barbro Törnberg Karlsson, november 2002

⁷ Ahlstrand 2001:71-72

⁸ Bechmann 1993:111

inte behandlar Världsböndagen kanske kan bero på att den inte har ett uttalat feministiskt fokus (se 3.2.). En annan orsak kan vara att den inte står i tillräckligt tydlig polemik till den stora traditionen, vilket kan göra att den inte blir så intressant att analysera. Att den samtidigt är en del av den lilla traditionen torde vara orsaken till att dess existens inte behandlas i traditionell teologisk tradition, som tenderar att fokusera på den stora traditionen.

Man skulle alltså kunna säga att Världsböndagen tillhör den lilla traditionen, men lever väldigt nära den stora. Den stora traditionen vill emellertid oftast inte bekräfta eller synliggöra rörelsen. Detta hänger kanske samman med den framtidsvision som Ahlstrand skisserar i slutet av sin artikel; att kvinnor lär oss att se traditioner på nya sätt.⁹ Den stora kristna traditionen sedd från Världsböndagskvinnors perspektiv är inte alltid densamma som dess egen syn på sig själv. Att överbrygga gapet däremellan är ett insiktsarbete som den lilla traditionen inte ensam kan stå för. För att det ska nå framgång krävs en ömsesidig lyhördhet. Ett första steg till att bejaka den kan vara att be tillsammans.

3.2. Könsförståelse

Världsböndagen för ingen teoretisk medveten kritik mot patriarkala strukturer och dess uppfattning av kön. Däremot menar Ulrike Bechmann att rörelsens praxis och dess religiösa grund bör betraktas som feministisk.¹⁰ I sin praxis överskrider Världsböndagen de dualistiska strukturer som är grundpelare i det patriarkala samhället, i det att kvinnor från olika konfessioner, från olika samhällsskikt, från olika yrkesgrupper, med olika sexuell läggning delar sina liv i en gemensam liturgi. Världsböndagen ger i sin praxis kvinnor i ett otal länder möjlighet att uttrycka sin relation till Gud, utan den traditionella kyrkans forskrifter och bemyndigar dem i ansvarstagande för sina egna och för andras liv, i och utanför kyrkan. Rörelsen kan också förstås som en feministisk liturgisk rörelse så till vida att kvinnor är bärare av liturgin och utgör liturgins subjekt. De är inte bara åhörare eller åskådare av en liturgi, utan de är högst aktiva genom att själva forma och leda den.¹¹

De kvinnor som bär upp rörelsen är emellertid starkt präglade av sin respektive kyrkas patriarkala struktur. Det sätter naturligtvis spår i liturgierna, som t ex ofta kan innehålla ett patriarkalt språkbruk. Detta blandas dock med innovativa Gudstilltal, ibland hämtade från den egna kulturella och religiösa traditionen, som indiankvinnors användning av Moder Jord som gudstilltal. I det tyska materialet för 2003 ses även ett annat exempel på kompletterande

---

⁹ Ahlstrand 2001:78

¹⁰ Bechmann 1993:111

¹¹ Berger 1999a:122-123

inklusive språk, där Anden beskrivs som feminin (Schöpferin Geist)¹², vilket dock inte är fallet i det svenska, där Anden benämns som den helige Ande.¹³

Det är svårt att placera in Världsböndagen i ett likhets- eller särartsfeministisk fack, eftersom många av dem som bär upp rörelsen inte medvetet handlar utifrån dessa termer. Världsböndagens grund är dock ett befrielse- och rättvisetänkande som implicerar en konstruktion av en annan samhälls- och könsstruktur. Rörelsen finns i en ständig spänning mellan informerande bön och bedjande handling. Den vill uppmana till att vara barmhärtig och därför bemöda sig om rättvisa, vilket på lång sikt förändrar förhållanden och åstadkommer reformer.¹⁴

3.3. Inkulturation och kontextualitet

Theresa Berger menar i sin bok "Women's ways of worship" att feministisk liturgi är synnerligen kontextuell och att samma liturgi inte kan firas på olika platser världen över utan att genomgå grundliga förändringar.¹⁵ Världsböndagen är emellertid ett exempel på att det går att fira en kontextuell liturgi i annorlunda kontexter. Ulrike Bechmann menar att låta främmande systrar komma till tals i den egna församlingen kräver en äkta 'pluralistisk förmåga'; en förmåga att på allvar ta till sig olikheter, sammankopplad med förmågan att låta olikheterna få en adekvat plats i den egna kontexten. Ett aktivt handlande för kvinnor i andra länder förutsätter en process där religiösa och kulturella likheter och skillnader synliggörs. För att processen ska vara fruktbar krävs en ömsesidig uppskattning av dessa skillnader och likheter så att kampen mot ett gemensamt mål kan fortgå, trots att kontexterna skiljer sig åt.¹⁶

Världsböndagen kan alltså, om den ska uppfattas som en feministisk liturgisk rörelse, ses som ett undantag från Bergers teori om kontextualitet. Kanske är dock egentligen de flesta liturgier applicerbara på annorlunda kontexter, om det bara finns en vilja att använda den pluralistiska förmåga Bechman talar om. Denna förmåga är kanske också den möjlighet som den feministiska liturgiska rörelsen har att finnas sida vid sida med den traditionella kyrkan. Detta förutsätter dock att bägge parter behärskar denna förmåga, vilket långt ifrån är fallet.

Vad det gäller termen inkulturation, så skulle jag vilja hävda att Världsböndagens liturgier är ett slags omvänd inkulturation. Den liturgi som firas genomgår nämligen inte någon förvandling (förutom språklig översättning) för att passa in de 170 olika länders

---

¹² Weltgebetstag 2003:14

¹³ Världsböndagen 2003

¹⁴ Bechmann 1996:10

¹⁵ Berger 1999a:125

¹⁶ Bechmann 1993:123,126

kontexter där den ska firas. Istället är syftet att den ska firas autentiskt som kvinnorna brukar göra i det land där den har utformats. Syftet med det är att skapa förståelse för det religiösa och kulturella sammanhang som dessa kvinnor lever i samt dra lärdom av det. Världsböndagens liturgi inkultureras inte i en kontext, istället behåller liturgin medvetet sin kontextuella typiskhet för att sedan appliceras i en helt annan kontext. Kanske skulle man då kunna tala om konkulturation; att fira liturgi i en kultur med en annan kulturell kontext som ursprung och utgångspunkt.

3.4. Feministisk koinonia?

Världsböndagen skulle kunna karaktäriseras som en typisk *ecclesiola in ecclesia*, dvs en mindre kyrka i den stora kyrkan. Denna karaktär bekräftas t ex av att Världsböndagen firar sina liturgier i de församlingar där den traditionella kyrkan annars är verksam. Den bygger på synliggörandet av den enskilde i den mindre gruppen, vilket är typiskt för denna typ av ecklesiologi. I denna form vill Världsböndagen värna om den enskilda människans relation till Gud och utvecklandet av dennes gåvor, vilket kan benämnas som helgelseprocess, för att använda ett ord från andra väckelserörelser som bygger på denna ecklesiologi. Samtidigt vill den värna om världslig befrielse, dock utan att göra en tydlig uppdelning av kyrka och värld, vilket annars kan vara typiskt för rörelser med denna ecklesiologi. Att påvisa att kvinnorna som bär upp denna rörelse bygger kyrka är alltså med utgångspunkt av denna sk *communio* ecklesiologi fullt möjligt. Frågan är emellertid om den kyrkan kan betraktas som feministisk. För att undersöka detta utgår jag från Ninna Edgardh Beckmans avhandling "Feminism och ecklesiologi" där hon diskuterar en feministisk förståelse av kyrkan som koinonia. Hon gör det med utgångspunkt "i en syn på gemenskapen som på en gång en gåva från Gud, och en kallelse till ett liv i mänsklig gemenskap i kyrka och värld."¹⁷ I sitt arbete belyser Edgardh Beckman tre aspekter som hon anser vara centrala i utvecklandet av en feministiskt grundad koinonia-ecklesiologi; den är en gemenskap mot orättvisor, som är given av Gud och till för världens förvandling.¹⁸

Den utgångspunkt som Edgardh Beckman har i sitt resonemang är väl överensstämmande med Världsböndagens idé och vision. Dess arbete bygger på en tro på vars och ens gåva som förverkligas i den syskonliga gemenskapen i Jesus Kristus. Det rör sig dock om en olikheternas gemenskap. Visionen är att dessa olikheter ska leva tillsammans i frid och

---

¹⁷ Edgardh Beckman 2001:404

¹⁸ Edgardh Beckman 2001:405-414

på så sätt bidra till en ökad gemenskap i kyrkan och i världen.¹⁹ Världsböndagen är grundad utifrån en gemenskap mot orättvisor. Bechmann skriver att på de orter där orättvisor begås blir kvinnokyrkan levande och kyrkobilddningar äger rum, eftersom kvinnor låter sig utmanas till att arbeta med att övervinna dessa förtryckande strukturer. Hon menar att nödsituationer uppmanar till detta eftersom de kan återropa Jesu budskap om Guds befrielse till de förtryckta.²⁰ Vad det gäller rörelsen syn på sig själv som given av Gud kan det konstateras att den har sin utgångspunkt i människans bön till Gud. Bönen är människan given för att underlätta hennes kommunikation med sin skapare och med andra människor. På så sätt kan man säga att rörelsen är given av Gud. Att arbeta för världens förvandling är det som genomsyrar Världsböndagens arbete. Bechmann skriver att erfarenheten av en gemensam gudstjänst och ett gemensamt handlande fördjupar och stärker kvinnors önskan att arbeta för en gemensam framtid.²¹

Utöver dessa tre aspekter på feministisk koinonia som alltså stämmer överens med Världsböndagen menar Bechmann att rörelsen är en helande gemenskap, i vilken kvinnor kan se sig som Guds folk utan inbördes hierarki. I denna gemenskap kan de synliggöras och få utlopp för den kreativitet som de pga sitt kön inte får använda i den traditionella kyrkan.²² Bechmann menar att det är viktigt att söka upp och i feministiska termer benämna platser där ett sådant helande äger rum för att understödja den feministiska ekklesia eller koinonia som bildas där då. Endast så kan det nät som förkunnar en annan verklighet knytas tätare ihop.²³

4. Avslutande tankeexperiment:

Världsböndagen - en inspirationskälla för Svenska kyrkan att utveckla en världsvidsynt kyrkosyn?

Världsböndagen stämmer väl överens med Theresa Bergers feministiska och ekumeniska visioner om kyrkan, där hon ställer sig frågan om man kan se kyrkan som ett spektrum av sätt att vara kristen i en gemenskap där vi ständigt förändras både som individer och som kyrkor.²⁴ Berger menar att kyrkor och samfund har förlorat sin gränsdragande funktion i det att många av dem påverkas av inomkyrkliga rörelser som suddar ut gränserna mellan fattiga och rika,

---

¹⁹ Bechmann 1999:1

²⁰ Bechmann 1993:117,122

²¹ Bechmann 1999:3

²² Bechmann 1993:123

²³ Bechmann 1993:127

²⁴ Berger 1999b:229

kvinnor och män, heterosexuella och homosexuella etc.²⁵ Mot bakgrund av denna sistnämnda överensstämmelse och de tidigare undersökta sammanhang där Världsböndagens idéer utifrån ett feministiskt ecklesiologiskt perspektiv kan ses som bärande och framåtsiktande skulle jag kort vilja pröva tanken om dess ecklesiologiska uppbyggnad är användbar i den kyrka där jag själv kommer att verka, nämligen Svenska kyrkan.

Jag nämnde inledningsvis att firandet av Världsböndagen har en undanskymd plats i Svenska kyrkan. Kanske beror det på att den som representant för den lilla traditionen har svårt att hävda sig i den stora tradition som Svenska kyrkan som samfund utgör. För att dess idéer trots allt ska ha en möjlighet att spridas krävs kanske istället att Svenska kyrkan inkorporerar dem och använder dem i förändringsarbetet med sin egen ecklesiologi.

Det som jag anser gör detta förändringsarbete angeläget är främst upphörandet av identitetskonstruktionen som stats- och överhetskyrka med allt vad det har betytt vad det gäller människosyn och maktmissbruk samt den inomkyrkliga och samhällliga mångfalden, varvid den feministiska liturgiska rörelsen är en del av den, samtidigt som den skär rakt igenom.

För det första tror jag att Världsböndagens konstruktion som *ecclesíola in ecclesia* är användbar i denna förändringsprocess. Att organisera sig som kyrka i frivilligt valda mindre grupper, utan att göra en uppdelning av kyrkan och världen, är ett steg bort från överhetskyrkan, där istället den enskilde synliggörs och bemyndigas. Samtidigt ska inte dessa grupper leva ett liv i utkanten av kyrkan utan synliggöras i dess mitt. De ska liksom Världsböndagen ges utrymme att blanda den stora traditionen med den lilla i ett ständigt ifrågasättande av invanda strukturer och hierarkier för att på längre sikt få möjlighet att ge dessa ett nytt innehåll. En förutsättning för detta är den liturgiska frihet som finns i rörelsen kring Världsböndagen. Genom att få möjlighet att oinskränkt få delta i den lek inför Guds ansikte som liturgin kan ses som erbjuds varje människa att hitta sin plats i Kristi kropp och där utveckla de värdefulla gåvor som hon har fått att förvalta. Utan denna process anser jag att en kyrka inte fullt ut kan betrakta sig som kyrka. Att bakbinda människors förmågor genom att tvinga in dem i liturgiska mönster de inte kan spegla sig i bildar många sår i Kristi kropp. I detta skeende blir Världsböndagens praktiserande av "konkulturation" viktig. Att medvetandegöra de enskilda människor som bär upp kyrkan att vissa former av liturgier bör betraktas som delar av en annan kultur och struktur (t ex den patriarkala) som skiljer sig från den kultur i vilken den nu firas kan förändra förståelsen för det arv kyrkan bär med sig. Det krävs emellertid att alla liturgier erkänns som äkta strävan att nå Gud och inte bara ses som

---

²⁵ Berger 1999:227

historiska skådespel för att en autencitet i Gudsmötet ska kunna uppnås. För att använda mig av Världsböndagens ord rör det sig alltså här om att öva upp sin pluralistiska förmåga. I klartext skulle det innebära att de olika fromhetsriktningar som finns inom Svenska kyrkan kan acceptera och till viss del uppskatta varandras olikheter samt ge varandra en adekvat plats i den gemensamma kontexten. Ett bevarande av den egna identiteten kopplat till att öva sig i en öppenhet för det främmande är en av de viktigaste uppgifterna i dagens samhälle, skriver Bechmann.²⁶ Ett första steg i denna process är att arbeta utifrån Världsböndagens motto om informerande bön och bedjande handling, dvs att sprida kunskap om de olika fromhetsriktningarnas typiskhet (kanske genom att medvetet fira varandras liturgier?) för att sedan be och handla gentemot en försonad mångfald. Försonad mångfald är en delaspekt i det som Edgardh Beckman talar om som en komponent i en feministisk koinonia. En försonad mångfald som har sin utgångspunkt i vårt möte i utsattheten, där vi blir medvetna om vårt gemensamma behov av Gud för att befrias från orättvisor, men kanske framförallt från våra svagheter. Således skulle det första steget i utvecklandet av en svenkkyrklig ecklesiologi på feministisk grund vara att erkänna sin svaghet. Först då är man öppen för förändring. Nästa steg är att informera andra om den svagheten. Bönen och de idéer den bär upp av i Världsböndagen kan kanske vara en förebild i detta svåra, men nödvändiga arbete.

---

²⁶ Bechmann 1993:124

LITTERATURFÖRTECKNING

Bechmann, Ulrike

1993 "Unser Volk speisen, heilen und befreien. Reflexionen zum Weltgebettag der Frauen." I: *Jahrbuch der Europäischen Gesellschaft für theologische Forschung von Frauen*. S. 111-128.

Bechmann, Ulrike

1998a "Zielort des Wissens, Treffpunkt des Glaubens. Anregung zur politischer Arbeit und zu entsprechenden Aktionen." I: *Miteinander unterwegs. Die Projektarbeit des Weltgebetstags der Frauen*. Düsseldorf. S. 9-12.

Bechmann, Ulrike

1998b "Frauen bewegen Ökumene. 50 Jahre Weltgebetstag der Frauen in Deutschland." I: *Una Sancta* 53.S. 311-317.

Bechmann, Ulrike

1999 *Weltgebetstag der Frauen - Ökumene im Horizont der Globalisierung*. Weltgebetstag der Frauen. Deutsches Komitee. Stein.

Bechmann, Ulrike

2000 *Herzstück Bibelarbeit - der Weltgebetstag der Frauen*. Weltgebetstag der Frauen. Deutsches Komitee. Stein.

Beckman, Ninna Edgardh

2001 *Feminism och liturgi*. Verbum, Stockholm.

Berger, Theresa

1999a *Women's ways of worship. Gender Analyses and Liturgical History*. The liturgical press, Colledgeville, Minnesota.

Berger, Theresa

1999b "'Seperated Brethren' and 'Seperated Sisters.' Feminist and/as Ecumenical Visions of the Church." I: *Ecumenical theology in Worship, Doctrine and Life*. S. 221-230.

Världsböndagen. Tema: Helige Ande, uppfyll oss!

2002 *Världsböndagen*. Sveriges ekumeniska kvinnoråd. Sundbyberg.

Weltgebetstag. Heiliger Geist, erfülle uns.

2002 *Weltgebetstag der Frauen*. Deutsches Komitee. Stein.

Weltgebetstag der Frauen. Informierteres Beten - betendes Handeln.
2000 Weltgebetstag der Frauen. Deutsches Komitee. Stein.

World Day of Prayer. A global ecumenical movement of informed prayer and prayerful action.
2001 World Day of Prayer International Committee. New York.

Telefonintervju med Barbro Törnberg Karlsson, ordförande i den svenska Bördags- och Stipendiekommittén. November 2002.